

Kornelia Grabowska-Biernat

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0001-6890-3183

kornelia.grabowska@o2.pl

**Glosa do wyroku Europejskiego Trybunału
Praw Człowieka z 9 marca 2023 r.
w sprawie *Cupiał v. Polska*, skarga nr 67414/11
(aprobująca)**

Introduction

Sądy krajowe mają obowiązek rozstrzygnięcia wątpliwości związanych z przeprowadzonym postępowaniem dowodowym. W konsekwencji niezbędne jest zapewnienie realizacji prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy zgodnie z dyrektywą zawartą w art. 6 ust. 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności¹. Jedną z gwarancji przeprowadzenia rzetelnego procesu przewidzianego we wskazanej normie prawnej jest odpowiednie uzasadnienie przez organ sądowy swoich decyzji. Jego brak lub wykonanie w nienależyty sposób prowadzi do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji. Celem niniejszego opracowania jest wykazanie, że prawo do rzetelnego procesu sądowego może być postrzegane jako skuteczne jedynie w sytuacji, jeżeli wnioski i uwagi stron zostaną wysłuchane.

Przytoczona teza jest bardzo istotna ze względu na praktykę dotyczącą przeprowadzania postępowania dowodowego w sprawach karnych i zasługuje na pełną aprobatę. Analizowane orzeczenie wskazuje, że rolą Trybunału² nie jest rozstrzygnięcie, czy poszczególne rodzaje dowodów są dopuszczalne, czy też nie w świetle prawa krajowego. W opracowaniu podkreślono, że Trybunał ustala, czy całe postępowanie, w tym sposób pozyskiwania dowodów, było przeprowadzone w sposób rzetelny. Brak oceny przez sądy krajowe argumentów przedstawianych w sprawie przez skarżącego, a w konsekwencji brak

---

¹ Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284), dalej jako Konwencja.

² Europejski Trybunał Praw Człowieka, dalej jako Trybunał.

odpowiedniego uzasadnienia zapadłych orzeczeń prowadzi do naruszenia polegającego na braku sprawiedliwego rozpoznania sprawy.

Stan faktyczny

Przechodząc do analizy stanu faktycznego głosowanego orzeczenia, należy wskazać, że w 2005 r. żona skarżącego wniosła pozew o rozwód. Postępowanie w sprawie rozwodowej zakończyło się 9 września 2008 r., kiedy to Sąd Okręgowy w Lublinie wydał wyrok i rozwiązał przez rozwód małżeństwo stron bez orzekania o winie. Sąd orzekł także o władzy rodzicielskiej nad trójką małoletnich dzieci.

Postępowanie karne przeciwko skarżącemu zostało zainicjowane 27 października 2006 r., kiedy to żona skarżącego złożyła przeciwko niemu zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Lublinie, zarzucając wymienionemu rzekome znęcanie się psychiczne nad nią i trójką dzieci, wskazując przy tym jakoby skarżący miał ich poddawać nadmiernym praktykom religijnym.

W trakcie postępowania przygotowawczego prokurator zlecił sporządzenie przez biegłą psycholog opinii na temat stanu dzieci skarżącego. Jak wskazano w cytowanym orzeczeniu, „w swojej opinii z dnia 6 marca 2007 r. biegła E.D. wskazała, że skarżący poddawał swoje dzieci nadmiernym praktykom religijnym. Stwierdziła, że wszystkie dzieci wykazywały oznaki zaburzeń emocjonalnych i osobowościowych w wyniku długotrwałego psychicznego znęcania się nad nimi przez ojca. Dzieci doświadczały poczucia niepokoju, niepewności, osaczenia i strachu przed ojcem. Oznaki były tak silne, że w odniesieniu do córek skarżącego nie można było wykluczyć ryzyka dopuszczenia się próby samobójczej. W szczególności biegła stwierdziła, że skarżący pozbawił swoje dzieci możliwości wychowywania się w zdrowej i stabilnej rodzinie. Realizując swoją »misję« religijną doprowadził do tego, że dzieci były wychowywane w reżimie podobnym do tego, jaki stosują nieformalne grupy religijne”³.

W toku postępowania przed Sądem Rejonowym w Lublinie w obecności biegłej E.D. została przesłuchana najstarsza córka skarżącego, która jednoznacznie stwierdziła, że jej ojciec nigdy nie znęcał się nad swoimi dziećmi i zawsze był gotów udzielać im wsparcia.

Skarżący 5 marca 2008 r. wniósł o wyłączenie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie części opinii biegłej E.D. i zawartych w niej wniosków dotyczących najstarszej córki skarżącego. W uzasadnieniu swego wniosku wskazał, że występują wątpliwości co do tego, czy biegła była bezstronna i obiektywna przy ich formułowaniu, gdyż biegła w trakcie postępowania wielokrotnie stwierdzała, że skarżący popełnił zarzucany mu czyn zabroniony.

³ Wyrok ETPC z 9 marca 2023 r., *Cupiał v. Polska*, skarga nr 67414/11, ust. 11.

W dniu 3 kwietnia 2008 r. sąd uznał, że nie ma podstaw do wyłączenia biegłej, ponieważ nie wyszły na jaw informacje, które w jakikolwiek sposób podważyłyby zaufanie do biegłej, jej pracy lub bezstronności. Na rozprawie 2 marca 2009 r. skarżący ponownie podniósł kwestię braku bezstronności E.D. Sąd ponownie wskazał, że nie ma podstaw do podania w wątpliwość bezstronności biegłej i w konsekwencji sąd odmówił powołania drugiego biegłego psychologa.

Skarżący podczas składania wyjaśnień nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu aktów oskarżenia czynów i wyjaśnił, że w 2005 r. żona poinformowała go o złożeniu pozwu o rozwód. Skarżący przedstawił jej swoje stanowisko, w którym wskazał, że nie zgadza się na rozwód. W odpowiedzi żona skarżącego powiedziała mu, że oskarży go o psychiczne znęcanie się nad dziećmi.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Rejonowy w Lublinie zamknął rozprawę i skazał skarżącego na karę jednego roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres trzech lat za psychiczne znęcanie się nad swoimi dziećmi.

Apelację od wskazanego wyroku złożyła obrończyni skarżącego, powołując się m.in. na naruszenie art. 48 Konstytucji RP oraz art. 6 Konwencji. W uzasadnieniu wskazała, że mimo iż można nie zgodzić się z metodami wychowawczymi skarżącego, to jego działania nie miały na celu wyrządzenia dzieciom jakiegokolwiek krzywdy, gdyż na takie stwierdzenia nie pozwala zebrany w sprawie materiał dowodowy. Lakoniczne argumenty sądu dotyczące tego, że niektóre dowody były wiarygodne, a inne nie, nie stanowi pełnej i wyczerpującej argumentacji niezbędnej do wyjaśnienia stanowiska sądu w sprawie. Obrońca wskazała także, iż sąd oparł swoje rozstrzygnięcie jedynie na podstawie niekorzystnych dla skarżącego zeznań świadków, pominął zaś sąd pozostałe zeznania, w tym najstarszej córki skarżącego.

Sąd Okręgowy w Lublinie utrzymał w mocy wyrok sądu pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji uznał, że Sąd Rejonowy w Lublinie w sposób prawidłowy dokonał oceny materiału dowodowego i w związku z tym prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy.

Z uwagi na szereg uchybień natury proceduralnej w toczącym się postępowaniu krajowym, skarżący złożył skargę do Trybunału. Podniósł w niej przede wszystkim naruszenie art. 6 Konwencji, który stanowi, że „każdy ma prawo do sprawiedliwego (...) rozpatrzenia jego sprawy (...) przez (...) sąd (...) przy rozstrzyganiu (...) w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej (...)”⁴. W uzasadnieniu skargi wskazano uchybienia natury procesowej dotyczące niewłaściwego ustalenia stanu faktycznego w sprawie. Skarżący wskazał, że sądy krajowe całkowicie pominęły jego wyjaśnienia w zakresie kierowanych

⁴ Art. 6 Konwencji.

do niego ze strony małżonki gróźb, dotyczących tego, iż złoży przeciwko niemu zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa znęcania, w przypadku braku udzielenia zgody na rozwód. Skarżący wskazał ponadto, że sądy dokonały licznych uchybień w postaci braku przesłuchania w charakterze świadka nowego partnera jego byłej żony, dopuszczenia jako dowodu fotografii i korespondencji, z których wynikał charakter relacji między członkami rodziny skarżącego. Ponadto pominięto zeznania złożone przez córkę skarżącego. Skarżący ponownie podniósł, że opinia przygotowana przez biegłą E.D., na której w dużej mierze sąd rejonowy wydał swoje rozstrzygnięcie, była stronnicza i postawione w niej tezy nie były poparte żadnym innym dowodem, w tym opinią drugiego biegłego.

W tym miejscu należy wskazać, że sąd, wydając orzeczenie, powinien brać pod uwagę wszystkie okoliczności, które zostały ujawnione w toku postępowania dowodowego, również te stojące w sprzeczności z ustaleniami sądu w danej materii. Jak słusznie wskazuje bowiem Jerzy Skorupka, „sąd, rozstrzygając wobec powyższego o podstawie faktycznej ustaleń przyjętych w wyroku, ma obowiązek odnieść się nie tylko do tych dowodów, które przemawiają za winą sprawcy, ale również wyjaśnić, dlaczego nie uznał za wiarygodne dowodów przeciwnych”⁵.

W odpowiedzi na skargę rząd Rzeczypospolitej Polskiej stwierdził, że postępowanie od samego początku było przeprowadzone w sposób prawidłowy, a skarżący miał zapewnione prawo do obrony na wszystkich etapach postępowania. Rząd wskazał także, iż mimo tego, że nie wszystkie zgłoszone przez skarżącego wnioski dowodowe zostały dopuszczone i przeprowadzone, to sądy analizowały, czy wnioski były wystarczająco uzasadnione i miały znaczenie dla przedmiotu sprawy, a następnie odpowiednio uzasadniały decyzję o odmowie ich dopuszczenia.

Stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Trybunał, po rozpoznaniu skargi, powtórzył wcześniej wypracowane stanowisko dotyczące tego, że prawo do rzetelnego procesu sądowego nie może być postrzegane jako skuteczne, jeżeli wnioski i uwagi stron nie zostaną rzeczywiście wysłuchane, a także powtórzył, że orzekanie o winie lub niewinności osoby nie leży w jego kompetencji, natomiast do jego kompetencji należy ocena, czy postępowanie jako całość było zgodne z Konwencją.

Ponadto Trybunał stwierdził, że sądy krajowe rozpatrujące niniejszą sprawę na dwóch poziomach jurysdykcji nie ustosunkowały się do konkretnych zarzutów skarżącego dotyczących samego przeprowadzenia postępowania,

⁵ J. Skorupka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. szóste, 2023, Legalis.

takich jak: kwestionowanie wiarygodności ekspertyzy, złożenie przez żonę skarżącego zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa dopiero po ich rozwodzie oraz pozytywnego dla niego zeznania najstarszej córki, która zakwestionowała stawiane mu zarzuty. Trybunał wskazał także, iż sądy krajowe nie uzasadniły swych decyzji w sposób wyczerpujący, a tym samym nie spełniły jednego z wymogów rzetelnego procesu.

Podkreślenia wymaga, że sądy krajowe, korzystając z prawa do swobodnej oceny dowodów, mają możliwość uznania pewnych depozycji za wiarygodne, a innym odmówić tego waloru. Jednakże zgodnie z normą prawną zawartą w art. 7 Kodeksu postępowania karnego wymogiem jest, aby uzasadnienie takiej oceny było wnikliwe i zawierało wyjaśnienie, z jakich powodów i w oparciu o jakie dowody lub okoliczności tylko określona część zeznań lub wyjaśnień została obdarzona wiarą⁶.

W konsekwencji Trybunał stwierdził, że na kanwie głosowanej sprawy doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji i w związku z tym orzekł obowiązek zapłaty przez pozwane państwo, tj. Rzeczpospolitą Polską, w terminie trzech miesięcy od daty, w której niniejszy wyrok stanie się prawomocny, zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, uiścić na rzecz skarżącego kwotę 6000 euro wraz z wszelkimi należnymi podatkami tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową, przeliczoną na walutę pozwanego państwa według kursu obowiązującego w dniu płatności.

Ocena orzeczenia

W głosowanym orzeczeniu Trybunał podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko dotyczące tego, że chociaż art. 6 gwarantuje prawo do rzetelnego procesu, to nie ustanawia żadnych zasad dotyczących dopuszczalności dowodów, która jest przede wszystkim kwestią podlegającą regulacji prawa krajowego⁷. Jednocześnie Trybunał wyjaśnił, iż „nie jest rolą Trybunału ustalanie, co do zasady, czy poszczególne rodzaje dowodów – na przykład dowody uzyskane niezgodnie z prawem w świetle prawa krajowego – mogą być dopuszczalne, czy też rzeczywiście skarżący był winny lub nie”⁸. W konsekwencji rola Trybunał – zdaniem autorki – z uwagi na znaczące różnice w normach prawnych poszczególnych krajów, słusznie sprowadza się do zbadania, czy sposób pozyskania dowodów był rzetelny⁹. Ponadto należy uznać za naruszenie prawa do

⁶ A. Sakowicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. dziesiąte, 2023, Legalis.

⁷ Zob. orzeczenia ETPC: z 11 lipca 2006 r. w sprawie *Jalloh v. Niemcy*, skarga nr 54810/00, § 94 i z 23 lutego 2017 r. w sprawie *De Tommaso v. Włochy*, skarga nr 43395/09, § 170.

⁸ Orzeczenie ETPC w sprawie *Cupiał*, ust. 55.

⁹ Zob. orzeczenie *Jalloh*, § 95 oraz orzeczenie ETPC z 10 marca 2009 r. w sprawie *Bykov v. Rosja*, skarga nr 4378/02, § 89.

rzetelnego procesu brak rozpatrzenia uwag i wniosków stron oraz ich nieuzasadnienie¹⁰.

Analizowana na kanwie niniejszej sprawy zasada prawa do rzetelnego procesu jest według autorki jedną z najważniejszych zasad dotyczących stosowania prawa zarówno w stosunku do sądów krajowych, jak i innych jednostek podlegających jurysdykcji państw członkowskich Unii Europejskiej. Zgodnie z tą zasadą „podmioty prawa są uprawnione do zakwestionowania przed sądem zgodności z prawem każdej decyzji lub każdego innego aktu krajowego dotyczącego zastosowania wobec nich aktu Unii”¹¹. Celem takiego postępowania jest zapewnienie, aby każdorazowy przypadek zastosowania wobec jakiegokolwiek podmiotu norm prawa krajowego lub prawa unijnego mógł zostać poddany kontroli pod względem zgodności ze standardami prawa unijnego.

Jak słusznie zauważa Marek Antoni Nowicki, „prawo do rzetelnego, publicznego procesu sądowego, które zajmuje ważne miejsce w demokratycznym społeczeństwie, w rozumieniu Konwencji ma ogromne znaczenie dla prawidłowego działania mechanizmów demokracji i z tego względu nie może być wąsko interpretowane”¹².

Rozpatrując, co oznacza pojęcie „rzetelny” w odniesieniu do postępowania, należy przytoczyć definicję wskazanego określenia, które znaczy to samo, co wypełniający należycie swoje obowiązki, dotrzymujący zobowiązań, uczciwy, solidny, sumienny; także taki, jaki powinien być, odpowiadający wymaganiom, należyty, dokładny oraz zgodny z prawdą, prawdziwy, autentyczny¹³.

Jak wskazuje Agnieszka Skowron, „rzetelny proces karny w znaczeniu koncepcji (doktryny), odnosi się do pewnej ogólnej idei, nieistniejącej w postaci spisanej, odnoszącej się jednak do nadrzędnych wartości, które proces rzetelny reprezentują”¹⁴.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Trybunału na mocy art. 6 ust.1 Konwencji przedmiotem zainteresowania Trybunału jest dokonanie analizy poszczególnych spraw pod względem ogólnej oceny rzetelności postępowania¹⁵.

---

¹⁰ Zob. orzeczenia ETPC: z 29 listopada 2016 r. w sprawie *Carmel Saliba v. Malta*, skarga nr 4221/13, § 65 i z 11 lipca 2017 r. w sprawie *Moreira Ferreira v. Portugalia* (nr 2), skarga nr 19867/12, § 84.

¹¹ T. Miąsik, *Komentarz do ustawy: Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4-11-1950 (Dz.U. 1993, Nr 61, poz. 284)*, t. 2, 2022, Legalis.

¹² M.A. Nowicki, *Komentarz do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności*, [w:] idem, *Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, wyd. ósme, Warszawa 2021.

¹³ M. Bańko (red.), *Słownik języka polskiego*, t. 2, Warszawa 2000, s. 535.

¹⁴ Zob. A. Skowron, *Rzetelny proces karny w ujęciu Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*, „Prokuratura i Prawo” 2017, nr 11.

¹⁵ Zob. np. orzeczenia ETPC: z 16 listopada 2010 r. w sprawie *Taxquet v. Belgia*, skarga nr 926/05, § 84; z 31 października 2013 r. w sprawie *Bandaletov v. Ukraina*, skarga nr 23180/06, § 54; z 16 grudnia 2014 r. w sprawie *Ibrahim i inni v. Wielka Brytania*, skarga nr 50541/08, § 191.

W tym ujęciu prawo do rzetelnego postępowania sądowego należy rozumieć jako prawo stron do przedstawienia sądowi swoich wniosków i argumentów, które ich zdaniem mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Co więcej, Trybunał wskazał, że wymagane jest ich faktyczne wysłuchanie przez sąd, rozumiane jako obowiązek wnikliwego zbadania ich zasadności, bez uprzedniego przesądzania ich znaczenia dla samego rozstrzygnięcia sprawy¹⁶.

Przenosząc powyższe aspekty teoretyczne dotyczące wykładni art. 6 Konwencji na grunt glosowanej sprawy, należy zauważyć, że rzeczona norma gwarantuje prawo do rzetelnego procesu, jednak nie zawiera żadnych zasad dotyczących dopuszczalności dowodów, która przede wszystkim podlega regulacji na mocy prawa krajowego. Ponadto prawo do rzetelnego procesu sądowego nie może być postrzegane jako skuteczne, jeżeli wnioski i zarzuty stron nie zostaną rzeczywiście „wysłuchane” – to znaczy odpowiednio zbadane przez Trybunał¹⁷.

Co ważne na gruncie przedmiotowej sprawy, badając rzetelność przeprowadzonego postępowania karnego, Trybunał słusznie orzekł, że sądy krajowe nie wypełniły swoich obowiązków wynikających z art. 6 § 1 Konwencji z uwagi na brak adekwatnego uzasadnienia swoich decyzji dotyczących wniosków składanych przez skarżącego, a wręcz zignorowanie ich. Zgodnie z polską doktryną prawniczą sprzeczności powstałe w postępowaniu karnym po przeprowadzeniu postępowania dowodowego nakładają na sąd obowiązek analizy dowodów ze szczególną wnikliwością, dokonania oceny ich wiarygodności w zestawieniu z innymi dowodami i uzasadnienia w wyroku, dlaczego sąd dał im wiarę, mimo ich niejednolitości, a nawet odmienności¹⁸.

Konkludując, Trybunał, badając rzetelność postępowania karnego, jest zobowiązany zbadać, czy sądy krajowe w właściwy sposób wypełniają swoje obowiązki wynikające z art. 6 § 1 Konwencji. Na szczególną uwagę zdaniem autorki zasługuje kwestia dotycząca tego, że prawo do rzetelnego procesu sądowego nie może być postrzegane jako skuteczne w sytuacji braku rozpatrzenia wniosków stron i braku odpowiedniego uzasadnienia decyzji sądów. W dalszej perspektywie prawo to chroni strony przed arbitralnym wydawaniem decyzji i gwarantuje możliwość dochodzenia swych racji w przypadku odmownych, nieuzasadnionych rozstrzygnięć.

¹⁶ Zob. orzeczenie ETPC z 12 lutego 2004 r. w sprawie *Perez v. Francja*, skarga nr 47287/99, § 80.

¹⁷ Zob. orzeczenie ETPC z 21 kwietnia 2011 r. w sprawie *Nechiporuk i Yonkalo v. Ukraina*, skarga nr 42310/04, § 280.

¹⁸ D. Drajewicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. 1: Art. 1–424, 2020, Legalis.

Wykaz literatury

- Drajewicz D. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. 1: Art. 1–424, 2020, Legalis.
- Miąsik T., *Komentarz do ustawy: Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4-11-1950 (Dz.U. 1993, Nr 61, poz. 284)*, t. 2, 2022, Legalis.
- Nowicki M.A., *Komentarz do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności*, [w:] idem, *Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, wyd. ósme, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Sakowicz A. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. dziesiąte, 2023, Legalis.
- Skorupka J. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. szóste, 2023, Legalis.
- Skowron A., *Rzetelny proces karny w ujęciu Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*, „Prokuratura i Prawo” 2017, nr 11.

Summary

Gloss to the judgment of the European Human Rights of 9 March 2023 in the case of *Cupiał v. Poland*, complaint No. 67414/11 (approving)

Keywords: criminal proceedings, the right to a fair trial, violation of the Convention, assessment of evidence, reasons for decisions.

The commented judgment indicates that the right to a fair trial cannot be seen as effective unless the requests and observations of the parties are truly “heard” and points out that it is not within its jurisdiction to rule on the guilt or innocence, but it is within the Court’s jurisdiction to assess whether the proceedings complied with the Convention. What is important is that Article 6 guarantees the right to a fair hearing, it does not lay down any rules on the admissibility of evidence, which is primarily a matter for regulation under national law. Furthermore, the right to a fair trial cannot be seen as effective unless the requests and observations of the parties are properly examined by the tribunal. The purpose of this study is to demonstrate that the right to a fair trial can only be seen as effective if the parties’ requests and comments are heard. The Court noted that the domestic courts in two instances, failed to assess the specific and valid arguments of the applicant and thus failed to meet one of the requirements of a fair trial, namely failing to provide adequate reasons for their decisions. In the above situation, finding a violation of the right to a fair trial (Article 6¹ of the Convention).